

An Analysis of Rural Households' Satisfaction with the Employment Loans Provided by the Imam Khomeini Relief Committee (Case Study: Villages of Nahzatabad Rural District, Rudbar-e Jonub County)

Sirous Ghanbari *

Associate Professor of Geography and Rural Planning, University of Sistan and Baluchestan.

Mahdi Naderianfar

PhD in Geography and Rural Planning, Sistan Agricultural and Natural Resources Research and Education Center (AREEO), Zabol, Iran.

Abstract

The rural population of Iran faces numerous challenges such as unemployment, poverty, and migration, necessitating the strengthening of economic empowerment strategies. In this context, the employment loans provided by the Imam Khomeini Relief Committee (IKRC) serve as an effective tool for fostering sustainable employment and improving the livelihoods of impoverished households. However, assessing the satisfaction levels of loan recipients and evaluating the effectiveness of these loans can offer valuable insights for optimizing support policies and programs. Accordingly, this study aims to examine the satisfaction of rural households in the Nahzatabad Rural District of Rudbar-e Jonub County with IKRC employment loans. The research adopts a descriptive-analytical and applied approach. Data were collected through a questionnaire and analyzed using one-sample t-tests and multiple regression analysis. The statistical population included all 220 households who had received employment loans in the district. Results indicated that the mean satisfaction level (mean = 3.89) was

* Corresponding Author: ghanbari@gep.usb.ac.ir

How to Cite: Ghanbar, S., Naderianfar, M. (2025). An Analysis of Rural Households' Satisfaction with the Employment Loans Provided by the Imam Khomeini Relief Committee (Case Study: Villages of Nahzatabad Rural District, Rudbar-e Jonub County), *Quarterly Journal of Social sciences*, 32(109), 205-237. DOI: 10.22054/qjss.2026.86224.2892

significantly above the benchmark value, categorized as moderate to high satisfaction. Furthermore, regression findings revealed that larger loan amounts had a positive and significant impact on self-employment, income levels, and overall economic conditions of rural households. Notably, loans exceeding 60 million Tomans had a more substantial effect on sustainable job creation and improved livelihoods compared to smaller loans.

Keywords: Employment loan, Imam Khomeini Relief Committee, Satisfaction, Rural households, Self-employment, Nahzatabad Rural District, Rudbar-e Jonub.

Extended Abstract

Introduction

In the implementation of poverty reduction strategies in rural areas, microcredit facilities provided by the Imam Khomeini Relief Committee (IKRC) play a crucial role in economically empowering disadvantaged households. These loans significantly contribute to the creation of sustainable employment opportunities, increased household income, and improved quality of life. However, evaluating the satisfaction levels of loan recipients particularly in regions with unique economic and social characteristics can provide practical and in-depth insights into the effectiveness of such programs.

The villages of Nahzatabad Rural District in Rudbar-e Jonub County, due to their distinctive geographic and economic features, serve as an appropriate case study for assessing satisfaction with IKRC's employment loans. A thorough analysis of household satisfaction can help identify strengths and weaknesses in the credit programs and provide guidance for improving policies and loan delivery mechanisms. Accordingly, this study aims to assess the level of satisfaction among rural households regarding the employment loans provided by IKRC and to investigate the impact of these loans on their livelihoods. In doing so, the research seeks to make a meaningful contribution to enhancing the quality of economic support programs and improving the living conditions of rural populations.

Based on this, the study aims to answer the following research questions:

- What is the current status of microcredits provided by IKRC to rural households in Nahzatabad Rural District?
- What types of businesses have been established by loan recipients in these villages as a result of receiving employment loans?
- What is the level of local residents' satisfaction with IKRC self-employment loans?
- To what extent do the amount and size of the loans influence rural employment generation?

2. Literature Review

Bayat and Farzizadeh (2024) evaluated the employment-generating programs of the Imam Khomeini Relief Foundation with an empowerment-oriented approach in the villages of Chaman Sultan, Dozan, and Sang-e-Sefid-e-Aramaneh in Aligudarz County. Their findings indicated that the program was satisfactory for the majority of participants. The initiative led to increased income compared to the period before receiving the self-employment loan, job creation, and a reduction in seasonal migration from rural areas to urban centers. Other notable benefits included the low-interest nature of the loans and the provision of livestock insurance.

Monri and Lopez (2018), in their article titled *"The Economic and Social Impacts of Micro-Investment on Communities,"* argue that microcredit schemes can serve as effective tools for poverty reduction and employment generation through various project models. Their data analysis showed that in countries such as Rwanda, Brazil, Chile, and Malaysia, these schemes significantly contributed to job creation at an acceptable level.

Helmont (2020), in his article titled *"Microcredits and Their Impact on Poverty Eradication,"* asserts that microcredit systems have been successfully implemented to promote employment in countries like Belgium and the United States. He suggests that this approach could serve as a viable strategy for eradicating poverty in developing countries.

3. Methodology

For this study, the statistical population consisted of 5,461 rural households residing in 40 inhabited villages in Nehzate-Abad Rural District, Rudbar Jonoub County, Kerman Province. To determine the sample size, simple random sampling was employed by selecting 50% of the villages (20 villages) through a lottery method. Subsequently, all households within the selected villages that had received self-employment loans from the Imam Khomeini Relief Foundation were identified using the organization's records, resulting in a total sample of 220 households (Table 1). Data analysis was performed using Excel and SPSS software. Registered data from the Relief Foundation was utilized to assess the status of the disbursed loans. To evaluate the impact of self-employment loans on income generation and

employment creation among rural households, linear and multiple regression analyses were conducted

4. Results

Overall, the regression analysis model indicates a positive, direct, and strengthening relationship between the level of employment facilitation loans and the satisfaction of rural households. The findings emphasize that loan policies with low amounts lack sufficient effectiveness in achieving employment and empowerment goals. Therefore, it is necessary to design these facilities within a targeted framework and with higher loan amounts to ensure their effectiveness and elevate recipient satisfaction to a desirable level. These results can serve as an important basis for revising the support policies of responsible institutions, particularly the Imam Khomeini Relief Foundation.

6. Conclusion

This study aimed to assess the satisfaction level of rural households in the Nezhatabad district of Rudbar Jonoub County with the employment loans provided by the Imam Khomeini Relief Foundation. The results highlight the importance and positive impact of these facilities on the economic and social conditions of rural residents. The data indicate that satisfaction levels with the loans ranged from moderate to high, reflecting significant acceptance of this type of support among the target population. Satisfaction above the established benchmark and its statistical significance demonstrate that these self-employment loans have not only met part of the households' financial needs but also fostered increased feelings of satisfaction and hope among the recipients.

تحلیل میزان رضایت‌مندی خانوارهای روستایی از وام‌های اشتغال‌زایی کمیته امداد امام خمینی (ره) (مطالعه موردی: روستاهای دهستان نهضت آباد شهرستان رودبار جنوب)

سیروس قنبری * دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران.

مهدی نادریان‌فر دکتری برنامه‌ریزی روستایی، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی سیستان، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، زابل، ایران.

چکیده

جمعیت روستایی کشور با چالش‌هایی مانند بیکاری، فقر و مهاجرت مواجه است که نیازمند تقویت راهکارهای توانمندسازی اقتصادی است. تسهیلات اشتغال‌زایی کمیته امداد امام خمینی (ره) به‌عنوان ابزاری مؤثر برای ایجاد اشتغال پایدار و بهبود معیشت خانوارهای محروم ارائه شده است. با این حال، بررسی میزان رضایت‌مندی دریافت‌کنندگان این وام‌ها و ارزیابی اثربخشی آن‌ها می‌تواند راهنمای مناسبی برای بهینه‌سازی سیاست‌ها و عملکردهای حمایتی باشد. لذا این پژوهش باهدف بررسی میزان رضایت‌مندی خانوارهای روستایی دهستان نهضت آباد شهرستان رودبار جنوب از این وام‌ها انجام شده است. روش تحقیق توصیفی-تحلیلی و کاربردی بوده و داده‌ها از طریق پرسش‌نامه گردآوری و با آزمون t تک‌نمونه‌ای و رگرسیون چندمتغیره تحلیل شده‌اند. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی خانوارهای دریافت‌کننده وام (۲۲۰ خانوار) در دهستان نهضت آباد بود. نتایج نشان داد که میانگین رضایت‌مندی خانوارهای روستایی از این تسهیلات (میانگین ۳/۸۹) به‌طور معناداری بالاتر از مقدار معیار بوده و در سطح رضایت متوسط به بالا ارزیابی شد. همچنین یافته‌های رگرسیونی حاکی از آن بود که افزایش مبلغ وام اثر مثبت و معناداری بر سطح خوداشتغالی، درآمد و بهبود وضعیت اقتصادی خانوارهای روستایی داشته است، به‌طوری‌که وام‌های بیش از ۶۰ میلیون تومان تأثیر قابل توجه‌تری در ایجاد شغل‌های پایدار و افزایش معیشت روستاییان نسبت به وام‌های خرد داشتند.

کلیدواژه‌ها: وام اشتغال‌زایی، کمیته امداد امام خمینی (ره)، رضایت‌مندی، خانوار روستایی، خوداشتغالی، دهستان نهضت آباد، رودبار جنوب.

مقدمه و طرح مسئله

روستاها بخش قابل توجهی از جمعیت محروم و آسیب‌پذیر کشور را تشکیل می‌دهند و با مشکلات متعددی همچون فقر و بیکاری مواجه‌اند که استمرار این شرایط می‌تواند پیامدهای ناخوشایندی مثل مهاجرت روستاییان به شهرها برای جستجوی فرصت‌های شغلی و کسب درآمد به دنبال داشته باشد (بیات و فرضی زاده، ۱۴۰۳: ۱۴)؛ بنابراین بررسی فقر و عوامل مؤثر بر آن، از جنبه‌های مختلف دارای اهمیت است؛ زیرا شناخت و وضعیت فقر در یک جامعه، نخستین گام در مسیر برنامه‌ریزی برای مقابله با فقر و محرومیت به شمار می‌رود (دهقان و همکاران، ۱۴۰۱: ۳۱۸). حذف فقر و تحقق عدالت اجتماعی، به‌ویژه در نظام‌هایی با رویکرد آرمان‌گرایانه مانند جمهوری اسلامی ایران که مبتنی بر آموزه‌های اسلامی پایه‌گذاری شده‌اند، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. این مسئله یکی از اهداف اساسی نظام اسلامی به شمار می‌رود و در اصول ۳، ۲۹، ۳۰، ۳۱ و ۴۳ قانون اساسی، ابعاد مختلف آن مورد توجه قرار گرفته است (شیروانیان، ۱۳۹۹: ۱۳۲). در این راستا، یکی از نهادهایی که با تکیه بر تعالیم اسلامی در مسیر ریشه‌کنی فقر گام برمی‌دارد، کمیته امداد امام خمینی (ره) است. این نهاد در چارچوب سیاست‌های کلی برنامه پنج‌ساله ششم توسعه کشور که از سوی مقام معظم رهبری (مدظله العالی) ابلاغ شده، برنامه‌ای راهبردی در سه محور «حمایت»، «توانمندسازی» و «کاهش فقر» تدوین کرده است. این برنامه در سال ۱۳۹۴ در قالب بند ۲۳ تصویب هیئت امناء رسید. از مهم‌ترین رویکردهای این سیاست، می‌توان به کمک به بهبود فضای کسب‌وکار و اشتغال پایدار اقشار محروم از طریق توسعه مشاغل خانگی، خرد و زودبازده، به‌ویژه با اولویت تولیدات روستایی و صنایع دستی اشاره کرد. همچنین، بر ایجاد فرصت‌های جدید اقتصادی در حوزه‌های کشاورزی، دام‌پروری، صنعت، معدن و خدمات باهدف توانمندسازی و تثبیت جمعیت در مناطق محروم و روستایی تأکید شده است (محمدی و همکاران، ۱۳۹۸: ۵۸۴)؛ بنابراین کمیته امداد امام خمینی (ره) به‌عنوان نهادی عمومی، نقش مهمی در ایجاد اشتغال و کارآفرینی اجتماعی برای محرومان و نیازمندان ایفا می‌کند. یکی از فعالیت‌های اصلی این نهاد، حمایت از

خوداشتغالی مددجویان از طریق ارائه طرح‌ها و تسهیلات است. این اقدامات باعث افزایش روحیه خوداتکایی، اعتماد به نفس و درآمد خانوارها شده و مشاغل مکملی برای بهبود رفاه خانواده‌های تحت پوشش ایجاد می‌کند (جلیلیان و محمدی، ۱۴۰۱: ۱۲۵).

به هر حال، در اجرای کاهش فقر در مناطق روستایی، اعتبارات خرد کمیته امداد امام خمینی (ره) نقش بسیار مهمی در توانمندسازی اقتصادی خانوارهای محروم ایفا می‌کند. این تسهیلات نقش بسزایی در ایجاد فرصت‌های شغلی پایدار، افزایش درآمد و بهبود کیفیت زندگی خانوارها دارند. با این حال، ارزیابی میزان رضایت دریافت‌کنندگان این وام‌ها، به ویژه در مناطقی که شرایط اقتصادی و اجتماعی خاصی دارند، می‌تواند دیدگاه‌های کاربردی و دقیق‌تری را درباره اثربخشی این برنامه‌ها فراهم آورد. روستاهای دهستان نهضت‌آباد شهرستان رودبار جنوب با ویژگی‌های جغرافیایی و اقتصادی منحصر به فرد، نمونه‌ای مناسب برای بررسی میزان رضایت از وام‌های اشتغال‌زایی کمیته امداد به شمار می‌روند. تحلیل دقیق رضایت‌مندی این خانوارها، می‌تواند زمینه‌ساز شناسایی نقاط قوت و ضعف برنامه‌های اعتباری شده و راهنمایی برای بهبود سیاست‌ها و روش‌های ارائه تسهیلات باشد. لذا پژوهش حاضر با هدف بررسی سطح رضایت خانوارهای روستایی از وام‌های اشتغال‌زایی کمیته امداد امام خمینی (ره) و تأثیر این وام‌ها بر وضعیت معیشتی آنان، تلاش دارد تا گامی مؤثر در جهت ارتقای کیفیت برنامه‌های حمایت اقتصادی و بهبود شرایط زندگی روستاییان بردارد. هرچند ممکن است این تصور وجود داشته باشد که حتی دریافت کمک‌های مالی محدود از سوی نهادهای حمایتی می‌تواند به‌طور طبیعی موجب رضایت خانوارهای فقیر شود، اما رضایت‌مندی در این پژوهش صرفاً به معنای خشنودی ناشی از دریافت حمایت مالی تلقی نمی‌شود. بلکه، رضایت‌مندی مورد نظر، رضایتی مبتنی بر کارآمدی اقتصادی و پیامدهای واقعی وام‌های اشتغال‌زایی در بهبود خوداشتغالی، افزایش درآمد و ارتقای پایداری معیشت خانوارهاست. از این منظر، پژوهش حاضر تلاش دارد به سؤالات زیر پاسخ دهد:

▪ وضعیت اعتبارات خرد پرداخت‌شده توسط کمیته امداد خمینی (ره) به خانوارهای

روستایی در دهستان نهضت-آباد چگونه می‌باشد؟

- وام‌های اشتغال‌زایی پرداخت‌شده باعث ایجاد کدام کسب‌وکارهای توسط افراد وام‌گیرنده در روستاهای دهستان نهضت آباد شده است؟
- میزان رضایت مردم محلی از وام‌های خوداشتغالی کمیته امداد در چه سطحی بوده است؟
- شدت تأثیر مبالغ وام‌ها و تسهیلات خرد بر اشتغال‌زایی روستاییان چگونه است؟

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

در دو دهه اخیر، تأمین مالی خرد و کوچک به‌عنوان راهکاری مؤثر برای ایجاد فرصت‌های شغلی جدید، به‌ویژه در حوزه خوداشتغالی و کاهش فقر در مناطق کم‌درآمد، در بسیاری از کشورها مورد توجه قرار گرفته و موفقیت‌هایی به‌دست آمده است. بانک جهانی (۲۰۰۰) هدف از اعطای این اعتبارات را کاهش فقر، ایجاد اشتغال، افزایش درآمد، پایداری زیست‌محیطی و ارتقای رفاه روستاییان عنوان کرده است (عناستانی و محمودی، ۱۳۹۸: ۱۳۳). اعتبارات خرد به‌عنوان ابزاری برای حمایت مالی از اقشار کم‌درآمد و بی‌دست‌رسی به منابع بانکی، نقشی مهم در تقویت ظرفیت‌های اقتصادی خانوارها ایفا می‌کند. در این راستا، نظریه توانمندسازی اقتصادی بر این اصل استوار است که افراد زمانی از فقر رهایی می‌یابند که بتوانند به منابع، اطلاعات، فرصت‌ها و ساختارهای تصمیم‌گیری دسترسی مؤثر داشته باشند (Narayan, 2005). اعتبارات خرد، به‌عنوان یکی از مصادیق دسترسی به منابع اقتصادی، در واقع امکان انتخاب، برنامه‌ریزی و مدیریت کسب‌وکارهای خرد را برای خانوارهای روستایی فراهم می‌سازد و از این منظر ابزاری برای توانمندسازی به‌شمار می‌رود.

از دیدگاه سرمایه‌انسانی که توسط بکر مطرح شده است، سرمایه‌گذاری در انسان‌ها (از طریق آموزش، مهارت‌آموزی و حمایت‌های مالی) منجر به افزایش بهره‌وری و رشد اقتصادی می‌گردد (Becker, 1993). وقتی خانوارهای روستایی با بهره‌گیری از اعتبارات خرد به مشاغل تولیدی و خدماتی روی می‌آورند، نه تنها توان اقتصادی آن‌ها افزایش

می‌یابد بلکه توانایی برنامه‌ریزی مالی و استقلال اقتصادی نیز در آنان تقویت می‌شود. این امر با توسعه مشاغل خانگی، کشاورزی و خدمات بومی، خوداتکایی اقتصادی و اجتماعی را نیز افزایش می‌دهد. از سوی دیگر، نظریه توسعه جامعه‌محور، با تأکید بر مشارکت فعال جوامع محلی در فرایند توسعه، بیان می‌دارد که سیاست‌های موفق توسعه زمانی تحقق می‌یابد که نیازهای واقعی و ظرفیت‌های بومی مدنظر قرار گیرد (Chambers, 1983). اعطای وام‌های خرد به صورت محلی و متناسب با نیازهای منطقه‌ای، به ویژه در روستاهای محروم، نمودی از چنین رویکردی است. به همین ترتیب، توسعه اقتصادی نباید صرفاً از بالا به پایین صورت گیرد، بلکه باید مبتنی بر انگیزه‌های درونی، شناخت محیط و توان بالفعل ساکنین بومی باشد.

همچنین در چارچوب نظریه سرمایه اجتماعی، نقش اعتماد، انسجام اجتماعی و شبکه‌های ارتباطی در موفقیت طرح‌های خرد اقتصادی بسیار مورد توجه است. کلمن (۱۹۹۰) معتقد است که سرمایه اجتماعی موجود در جوامع روستایی که متکی بر پیوندهای خویشاوندی، اعتماد اجتماعی و همکاری متقابل است می‌تواند اجرای مؤثر طرح‌های اعتباری و اشتغال‌زایی را تسهیل کند. در چنین جوامعی، افراد وام‌گیرنده بیشتر به تعهدات خود پایبند هستند و از شبکه‌های خانوادگی و محلی برای حمایت از کسب و کار خود استفاده می‌کنند.

در نهایت، از منظر نظریه‌های توسعه اقتصادی نظیر آنچه تودارو و اسمیت بیان کرده‌اند، سرمایه‌گذاری‌های خرد منجر به توزیع متوازن‌تر منابع، افزایش مشارکت اقتصادی، ارتقای درآمد و کاهش شکاف طبقاتی می‌شود (Todaro & Smith, 2015). این گونه اعتبارات به ویژه در مناطق روستایی که زیرساخت‌های بانکی ضعیف‌تری دارند، می‌تواند جریان سرمایه را به سمت تولید و اشتغال سوق دهد و در بلندمدت پایداری اقتصادی را تضمین کند.

به هر حال نظریه پردازانی همچون بکر، نارایان و کلمن بر نقش سرمایه انسانی، خوداتکایی و سرمایه اجتماعی در رشد اقتصادی و اجتماعی تأکید دارند. در این میان،

اعتبارات خرد به‌عنوان ابزاری کارآمد برای ایجاد مشاغل کوچک و تقویت معیشت خانواده‌ها، جایگاه ویژه‌ای یافته‌اند. کمیته امداد امام خمینی (ره) نیز با همین رویکرد، تلاش دارد از طریق حمایت مالی، زمینه خودکفایی اقتصادی مددجویان را فراهم سازد. با این مقدمه، بررسی پیشینه پژوهش‌های مرتبط می‌تواند دید روشنی از میزان اثربخشی این سیاست‌ها ارائه دهد که در ادامه به آن اشاره خواهد شد.

محترم و همکاران (۱۳۹۷)، به پژوهشی تحت عنوان تعیین‌کننده‌های موفقیت مددجویان کارآفرین در طرح‌های اشتغال‌زای کشاورزی کمیته امداد امام خمینی (ره) در استان گلستان پرداخته‌اند. نتایج آزمون F و t نشان داد تفاوت معنی‌داری بین دیدگاه‌های پاسخ‌گویان در مورد عامل‌های تعیین‌کننده موفقیت شغلی برحسب متغیرهای سطح تحصیلات، درآمد، سطح رضایت از طرح اشتغال‌زایی، میزان تقاضای بازار برای محصولات و برخورداری از مدرک فنی و حرفه‌ای در زمینه کسب و کار وجود دارد. آزمون فریدمن نشان داد عامل شخصیتی و انگیزشی در موفقیت شغلی مددجویان کارآفرین دارای بیشترین اهمیت و عامل زیربنایی دارای کمترین اهمیت است.

عناستانی و محمودی (۱۳۹۸)، به تحلیل اثر وام‌های کمیته امداد امام خمینی بر اشتغال پایدار روستاییان مورد: شهرستان مشهد پرداخته است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که بین مدیریت پروژه و اشتغال پایدار رابطه‌ای مستقیم با شدتی قوی وجود دارد و بر اساس اولویت‌بندی انجام شده توسط تحلیل $waspas$ روستاهای نزدیک شهر و نزدیک راه ارتباطی در اولویت قرار می‌گیرند همچنین نتایج همبستگی نشان داد که بین رتبه مدیریت پروژه و رتبه اشتغال پایدار رابطه‌ای مستقیم با شدتی قوی وجود دارد؛ بنابراین پیشنهاد می‌گردد که کمیته امداد نظارتی همیشگی و درست در انواع مدیریت پروژه وام و اعتبارات خرد داشته باشد.

شجاعی فرد (۱۳۹۹)، به توانمندسازی و ایجاد اولویت‌های اقتصادی کسب و کارهای متوسط کشاورزی در مددجویان مورد حمایت کمیته امداد امام خمینی (ره) پرداخته است. ابعاد اصلی مدل عبارت‌اند از آماده‌سازی و تمهیدات لازم جهت اجرای طرح‌ها، ایجاد و

توسعه فرصت‌های شغلی، پایدارسازی مشاغل، خودکفایی و خروج از حمایت می‌باشد که کلیه ضرایب مسیرها معنادار بوده و واریانس تبیین شده قابل قبول و همسانی سازه‌ها بالای ۰٫۵ بوده است؛ بنابراین متغیرهای مدل دارای قابلیت پیش‌بینی بیش از ۳۰ درصد می‌باشند. قاسمی و یاراحمدی (۱۳۹۹)، به بررسی نقش صندوق کارآفرینی امید در توسعه کسب و کارهای خرد در نواحی روستایی (مطالعه موردی: روستاهای شهرستان کاشمر) پرداخته‌اند. نتایج بیانگر آن است که از نظر صاحبان کسب و کارهای خرد روستایی، صندوق کارآفرینی امید با میانگین ۳/۵ نقش مؤثری در راه‌اندازی و توسعه کسب و کارهای خرد داشته است. در این ارتباط افرادی که از تسهیلات خویش فرما استفاده کرده‌اند نقش صندوق را در توسعه کسب و کار خود با میانگین ۳/۸۵ بالاتر از نوع خانگی با ۲/۷۵ و کارفرمایی با ۳/۴۴ ارزیابی نموده‌اند.

جلیلیان و محمدی (۱۴۰۱)، به نقش تسهیلات کمیته امداد امام خمینی (ره) بر معیشت پایدار زنان روستایی سرپرست خانوار در استان کرمانشاه پرداخته‌اند. نتایج نشان داد که دو گروه زنان سرپرست خانوار بهره‌مند و بی‌بهره از وام‌های اشتغال‌زایی کمیته امداد، از نظر وضعیت معیشت پایدار روستایی، تفاوت معنی‌داری باهم داشتند و زنان بهره‌مند، مخصوصاً در بعد سرمایه مالی و سرمایه فیزیکی وضعیت معیشت بهتری داشتند. همچنین در بین زنان بهره‌مند از وام‌های خودکفایی نیز کسانی که از میزان وام‌های دریافتی و دوره بازپرداخت آن‌ها رضایت داشته و همچنین در دوره‌های مهارت‌آموزی جهت ایجاد شغل شرکت داشتند، از سطح معیشت پایدار بالاتری برخوردار بودند.

محمدی و همکاران (۱۴۰۱)، به بررسی رابطه سیاست‌های کمیته امداد امام (ره) و شاخص‌های توانمندسازی اقتصادی خانوارهای زیرپوشش روستایی مطالعه موردی: ناحیه مرکزی استان گیلان پرداخته‌اند. بر اساس نتایج پژوهش، شاخص سطح معیشت خانوارها با نمره میانگین ۲/۵۲ نسبت به شاخص استقلال مالی وضعیت بهتری دارد. در رتبه دوم شاخص سطح استقلال مالی مددجویان با نمره میانگین ۲/۴۵ قرار دارد. بر اساس نتایج پژوهش، در بین چهار سیاست مورد مطالعه، رضایت‌مندی از سیاست هدایت اعتبارات ناشی

از هدفمندسازی یارانه‌ها به خانوارهای تحت پوشش با نمره میانگین ۲/۷۸ در رتبه اول قرار دارد. در رتبه دوم رضایت‌مندی از سیاست ارائه خدمات بیمه‌ای با نمره میانگین ۲/۶۷ قرار دارد. رضایت‌مندی از سیاست‌های تأمین و تعمیر مسکن روستایی و پرداخت اعتباران خرد قرض‌الحسنه‌ای نیز به ترتیب با نمره‌های میانگین ۲/۶۱ و ۲/۵۳ در رتبه‌های سوم و چهارم قرار دارند.

بیات و فرضی زاده (۱۴۰۳)، به ارزیابی طرح‌های اشتغال‌زایی کمیته امداد امام خمینی (ره) با رویکرد توان‌افزایی (سه روستای چمن سلطان، دوزان و سنگ سفید ارامنه در شهرستان الیگودرز) پرداخته‌اند. نتایج نشان داد طرح اشتغال‌زایی کمیته امداد امام خمینی (ره) برای اکثر افراد مورد مطالعه در پژوهش رضایت‌بخش بوده است. این طرح به بهبود درآمد مددجویان نسبت به قبل از دریافت وام اشتغال‌زایی، ایجاد اشتغال، کاهش مهاجرت فصلی از روستا به شهر و... منجر شده است. کم بودن بهره وام و بیمه کردن دام نیز از مزایای دیگر آن است.

مونری و لوپیز^۱ (۲۰۱۸) در مقاله‌ای با عنوان «تأثیرات اقتصادی و اجتماعی سرمایه‌گذاری خرد بر جوامع» بیان می‌کند برای کاهش فقر و ایجاد اشتغال می‌توان از اعتبارات خرد در غالب پروژه‌های مختلف استفاده نمود. تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که در رواندا، برزیل، شیلی و مالزی این اعتبارات در حد قابل قبولی باعث ایجاد اشتغال شده است.

هلمونت^۲ (۲۰۲۰) در مقاله‌ای با عنوان «اعتبارات خرد و تأثیرات آن بر ریشه‌کن نمودن فقر» بیان می‌کند اعتبارات خرد برای ایجاد اشتغال در بلژیک و ایالات متحده آمریکا به صورت موفقیت‌آمیزی عمل نموده است و از این ایده می‌توان برای ریشه‌کن نمودن فقر در کشورهای در حال توسعه استفاده نمود.

یمولوون و همکاران^۳ (۲۰۲۰) در پژوهشی با عنوان «اعتبارات خرد برای توسعه پایدار شرکت‌ها اکرایی در زمینه ایجاد اشتغال» بیان می‌کند رویکردهای روش‌شناختی برای

^۱Monray & Lopez

^۲Helmont

^۳Yemulon et al

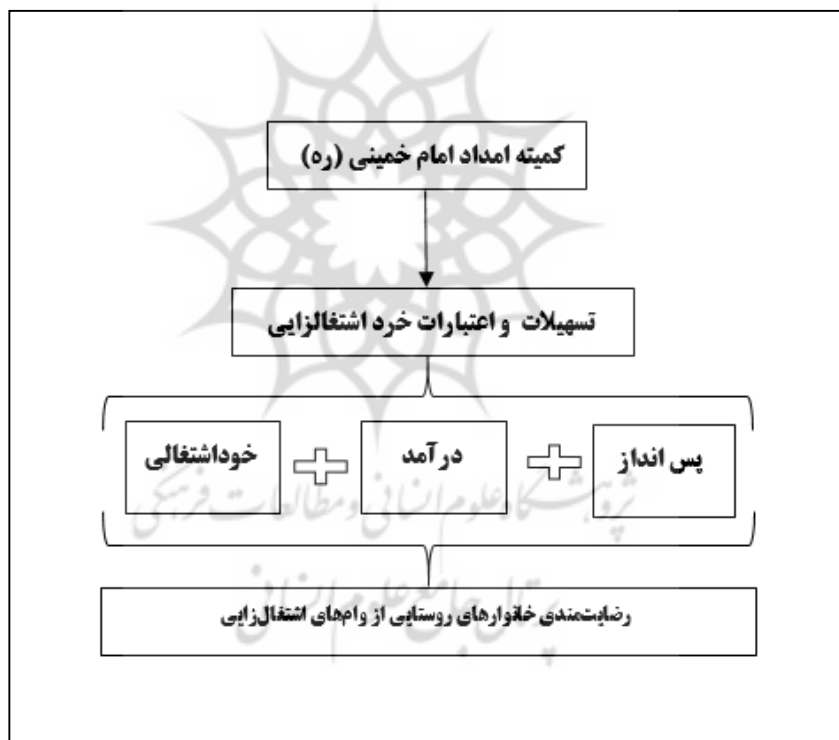
ارزیابی کارایی وام برای ایجاد و توسعه شرکت‌های خرد بهبود یافته است. الگویی برای ارزیابی کارایی اعتبارات خرد باهدف بقای شرکت‌های خرد در یک محیط روبه‌زوال ساخته شده است و از منظر ایجاد اشتغال حائز اهمیت است. در این بین مشخص شده است یک رابطه خطی بین مقدار نسبی اعتبار دریافتی و نرخ رشد اشتغال‌زایی وجود دارد؛ بنابراین اعتبارات خرد نقش بسزایی در ایجاد اشتغال دارند.

با عنایت به پژوهش‌های پیشین، نقش اعتبارات خرد کمیته امداد امام خمینی (ره) در ایجاد اشتغال پایدار، ارتقای درآمد و بهبود شاخص‌های اقتصادی خانوارهای روستایی به‌طور گسترده‌ای مورد تأیید قرار گرفته است. این وام‌ها که باهدف حمایت از کسب و کارهای خوداشتغال‌زا در مناطق محروم ارائه می‌شوند، علاوه بر افزایش درآمد خانوارها، می‌توانند به بهبود رضایت‌مندی روستاییان و تثبیت جمعیت در نواحی روستایی منجر شوند. باوجود این، بخش قابل توجهی از مطالعات پیشین بیشتر بر پیامدهای اقتصادی این تسهیلات تمرکز داشته‌اند و بررسی مستقیم رضایت دریافت‌کنندگان و سازوکارهای شکل‌گیری آن، به‌ویژه در مقیاس محلی، کمتر مورد توجه قرار گرفته است. از این رو، پژوهش حاضر با تمرکز بر روستاهای دهستان نهضت‌آباد شهرستان رودبار جنوب که از نظر شرایط جغرافیایی و اقتصادی دارای ویژگی‌های خاصی است، تلاش دارد رضایت‌مندی خانوارهای بهره‌مند از وام‌های اشتغال‌زایی کمیته امداد امام خمینی (ره) را به‌صورت میدانی و مبتنی بر یک چارچوب تحلیلی منسجم مورد بررسی قرار دهد.

در همین راستا، مدل مفهومی پژوهش باهدف تبیین سازوکار اثرگذاری وام‌های اشتغال‌زایی بر رضایت‌مندی خانوارهای روستایی طراحی شده است (شکل ۱). منطق اصلی این مدل بر این فرض استوار است که رضایت‌مندی وام‌گیرندگان صرفاً ناشی از دریافت وام نیست، بلکه حاصل ارزیابی آنان از پیامدهای اقتصادی ایجاد شده پس از بهره‌مندی از تسهیلات است. بر این اساس، رضایت‌مندی خانوارهای روستایی به‌عنوان سازه اصلی پژوهش در نظر گرفته شده و از طریق سه مؤلفه خوداشتغالی، درآمد و پس‌انداز موردسنجش قرار گرفته است. مؤلفه خوداشتغالی ناظر بر ایجاد و تقویت فرصت‌های شغلی،

افزایش توان تولیدی، تنوع فعالیت‌های اقتصادی و کاهش بیکاری است؛ مؤلفه درآمد بیانگر تغییرات ایجادشده در سطح درآمد و بهبود وضعیت معیشتی خانوارها پس از دریافت وام می‌باشد؛ و مؤلفه پس‌انداز نیز ظرفیت خانوارهای روستایی برای ایجاد امنیت مالی، مدیریت بهتر منابع اقتصادی و افزایش توان پس‌انداز را بازتاب می‌دهد. شاخص‌های هر یک از این مؤلفه‌ها بر مبنای ادبیات نظری و مطالعات پیشین تدوین شده و مجموع آن‌ها چارچوب مفهومی پژوهش را شکل داده‌اند که مبنای طراحی ابزار گردآوری داده‌ها، تدوین سؤالات پژوهش و انجام تحلیل‌های آماری قرار گرفته است.

شکل ۱- مدل مفهومی پژوهش

روش^۱

برای انجام این پژوهش، جامعه آماری شامل ۵/۴۶۱ خانوار روستایی ساکن در ۴۰ روستای

^۱method

دارای سکنه در دهستان نهضت آباد از شهرستان رودبار جنوب واقع در استان کرمان در نظر گرفته شد. جهت تعیین حجم نمونه، از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده استفاده گردید؛ به این ترتیب که ۵۰ درصد از روستاها (۲۰ روستا) به شیوه قرعه‌کشی انتخاب شدند. در مرحله بعد، از میان این روستاهای منتخب، تمامی خانوارهایی که از وام‌های خوداشتغالی کمیته امداد امام خمینی (ره) استفاده کرده بودند، با بهره‌گیری از آمار سازمانی این نهاد، شناسایی شده و در مجموع ۲۲۰ نفر به عنوان نمونه آماری وارد مطالعه شدند (جدول ۱). از نظر زمانی، این پژوهش در سال ۱۴۰۴ انجام شده و جامعه آماری آن شامل خانوارهایی است که در فاصله سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۲ از تسهیلات اشتغال‌زایی کمیته امداد امام خمینی (ره) بهره‌مند شده‌اند. بدین ترتیب، حداقل فاصله زمانی لازم برای ارزیابی تداوم یا عدم تداوم فعالیت‌های اقتصادی ایجاد شده پس از دریافت وام فراهم بوده است و امکان بررسی پایداری نسبی اشتغال‌های ایجاد شده وجود داشته است.

داده‌های تحقیق به دو روش کتابخانه‌ای و میدانی گردآوری شد. در بخش کتابخانه‌ای، برای تدوین مبانی نظری، از منابع علمی فارسی و لاتین و مقالات تخصصی استفاده شد. در بخش میدانی، ابزار گردآوری اطلاعات دو پرسشنامه محقق‌ساخت بود که بر اساس اهداف پژوهش طراحی شده و به بررسی رضایت‌مندی خانوارهای روستایی از وام‌های خوداشتغالی در سه محور خوداشتغالی، پس‌انداز و درآمد پرداخته است. گویه‌های مرتبط با شاخص خوداشتغالی شامل تأثیر وام بر افزایش ظرفیت تولید، ایجاد فرصت‌های شغلی، گرایش به فعالیت‌های تولیدی، ارتقاء مهارت‌ها و کاهش بیکاری بوده‌اند (جدول ۲). افزون بر این، نوع کسب و کارهای ایجاد شده با دریافت وام نیز در قالب پرسش‌هایی درباره فعالیت‌هایی مانند زراعت، دامداری، خیاطی، قالب‌بافی، گلخانه‌داری و... مورد ارزیابی قرار گرفت.

برای اطمینان از روایی ابزار، از نظر تخصصی اساتید استفاده شد که همگی روایی صوری پرسشنامه‌ها را تأیید کردند. برای سنجش پایایی نیز از آزمون آلفای کرونباخ استفاده گردید. نتایج نشان داد که ضریب پایایی برای شاخص رضایت از مبلغ وام ۰/۷۹،

تحلیل میزان رضایت‌مندی خانوارهای روستایی از وام‌های...؛ قنبر یو نادریان‌فر | ۲۲۱

برای اثرات وام بر خوداشتغالی و درآمد ۰/۹۱ و برای کل ابزار برابر با ۰/۸۵ بوده است که نشان‌دهنده پایایی مطلوب ابزار گردآوری داده‌ها است.

تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای Excel و SPSS انجام شد. برای بررسی وضعیت وام‌های پرداخت شده از اطلاعات ثبتی کمیته امداد بهره گرفته شد. برای بررسی تأثیر وام‌های خوداشتغالی بر درآمدزایی و اشتغال‌زایی خانوارهای روستایی، از تحلیل رگرسیون خطی و چندمتغیره بهره گرفته شد.

جدول ۱. روستاهای نمونه و تعداد افراد وام‌گیرنده در هر روستا

ردیف	نام روستا	خانوار	جمعیت	تعداد پرسشنامه	ردیف	نام روستا	خانوار	جمعیت	تعداد پرسشنامه
۱	حاجی‌آباد	۲۹۰	۱۱۷۷	۱۹	۱۲	هیرگلو	۱۰۰	۴۰۳	۶
۲	شاه‌آباد	۲۴۷	۹۶۹	۱۶	۱۳	شمس‌گز	۷۸	۳۳۰	۵
۳	جدول‌نو	۸۰	۲۸۵	۵	۱۴	مسخره	۴۴	۱۷۴	۳
۴	چاه شولیان	۱۳۷	۵۴۵	۹	۱۵	جمولی	۲۸۱	۱۰۵۶	۱۸
۵	نهضت‌آباد خاوری	۲۲۱	۹۶۵	۱۴	۱۶	میری صبوری ۲	۶۷	۲۸۸	۴
۶	شاه‌آباد/نهضت‌آباد	۱۴۹	۵۸۷	۱۰	۱۷	چاه‌علی	۴۰۵	۱۷۳۵	۲۶
۷	طراده	۱۷۹	۷۴۴	۱۲	۱۸	کولگان	۳۳۳	۱۳۲۶	۲۱
۸	ناصر‌آباد	۸۲	۳۳۳	۵	۱۹	چاه‌احمد	۱۲۵	۴۴۴	۸
۹	محمدآباددوزیارتی	۱۸۰	۶۶۶	۱۲	۲۰	گرسردی شاه‌آباد	۱۸۸	۶۹۷	۱۲
۱۰	ده‌نویاراحمدی	۱۲۹	۵۲۳	۸	کل ۲۰ روستا				
۱۱	عباس‌آباد ملارضا	۹۶	۴۱۸	۶					
					۲۲۰	۱۳۶۶۵	۳۴۱۱		

مأخذ: یافته‌های پژوهش نگارندگان، ۱۴۰۴.

جدول ۲. شاخص‌ها و گویه‌های مربوط به میزان رضایت‌مندی از وام‌های خوداشتغالی

شاخص‌ها	گویه‌ها
خوداشتغالی	میزان رضایت از وام خوداشتغالی موجب افزایش توان تولیدی وام‌گیرندگان شده است؟
	میزان رضایت از وام خوداشتغالی موجب ایجاد فرصت‌های شغلی در بین وام‌گیرندگان شده است؟
	میزان رضایت از وام پرداخت‌شده باعث گرایش افراد وام‌گیرنده به فعالیت‌های تولیدی و سرمایه‌گذاری اقتصادی گردیده است؟
	میزان رضایت از وام‌های اعطایی موجب ارتقاء مهارت‌های شغلی افراد وام‌گیرنده شده است؟
	میزان رضایت از وام‌های اعطایی منجر به ایجاد اشتغال شده است؟
	میزان رضایت از وام‌های اعطایی تا چه اندازه باعث خوداشتغالی روستاییان وام‌گیرنده شده است؟
	میزان رضایت از وام‌های اعطایی تا چه اندازه باعث ایجاد تنوع فرصت‌های شغلی وام‌گیرندگان شده است؟
	میزان رضایت از وام‌های اعطایی تا چه اندازه باعث ایجاد اشتغال برای نیروی کار جوان و روستاییان شده است؟
	میزان رضایت از وام‌های اعطایی موجب کاهش بیکاری افراد وام‌گیرنده در طول سال شده است؟
پس‌انداز	میزان رضایت از وام‌های اعطایی تا چه اندازه باعث ایجاد پس‌انداز خانوارهای روستایی شده است؟
	وام‌های اعطایی تا چه اندازه باعث ایجاد رضایت از پس‌انداز برای وام‌گیرندگان شده است؟
	میزان رضایت از بعد از اعطای وام آیا وضعیت پس‌انداز خانوارهای روستایی تغییر پیدا کرده است؟
درآمد	میزان رضایت از وام‌های اعطایی تا چه اندازه باعث ایجاد درآمد برای وام‌گیرندگان شده است؟
	میزان رضایت از بعد از اعطای وام وضعیت درآمدی وام‌گیرندگان تا چه حد تغییر کرده است؟
	میزان رضایت از خوداشتغالی ایجادشده بعد از دریافت وام تا چه اندازه باعث افزایش میزان درآمد نسبت به قبل شده است؟

مأخذ: یافته‌های پژوهش نگارندگان، ۱۴۰۴.

یافته‌ها

بررسی دقیق ویژگی‌های فردی و اجتماعی وام‌گیرندگان نقش اساسی در تحلیل تأثیر رضایت‌مندی خانوارهای روستایی از وام‌های خوداشتغالی کمیته امداد امام خمینی (ره) ایفا می‌کند. در این راستا، ابتدا به معرفی و تحلیل مشخصات و شرایط فردی نمونه آماری پژوهش پرداخته شده است؛ تا تصویر روشنی از گروه هدف پژوهش به دست آید. این

ویژگی‌ها، بستر مناسبی برای تحلیل تأثیر وام‌های خوداشتغالی در ارتقاء معیشت و پایداری اقتصادی خانوارهای هدف ایجاد می‌کند.

بررسی وضعیت سنی وام‌گیرندگان نشان می‌دهد بیش از ۶۹ درصد آنان در بازه سنی ۴۱ تا ۶۰ سال قرار دارند که نشانگر حضور فعال افراد میان سال در بهره‌مندی از تسهیلات اشتغال‌زایی است. از نظر جنسیت، ۹۴/۵ درصد از وام‌گیرندگان مرد و تنها ۵/۵ درصد زن بودند که این امر گویای تمایل بیشتر مردان به استفاده از فرصت‌های خوداشتغالی است. در زمینه تحصیلات، ۱۳/۶ درصد فاقد سواد، ۱۹/۵ درصد تا سطح راهنمایی، ۳۴/۱ درصد دارای مدرک دیپلم و ۲۴/۱ درصد دارای تحصیلات دانشگاهی هستند. این داده‌ها حاکی از تمرکز عمده وام‌گیرندگان در سطوح تحصیلی متوسط و بالاتر می‌باشد. همچنین، بیش از ۹۶ درصد وام‌گیرندگان متأهل بودند که نشان از مسئولیت‌پذیری خانوادگی در پذیرش ریسک و استفاده از اعتبارات دارد. تحلیل وضعیت اشتغال پیشین یا سخگویان بیانگر آن است که ۸۱/۸ درصد پیش از اخذ وام در مشاغل آزاد فعالیت داشتند، در حالی که کشاورزی و دامداری به ترتیب سهم کمتری از اشتغال اولیه را به خود اختصاص داده‌اند.

بررسی وضعیت اعتبارات خرد پرداخت‌شده به خانوارهای مورد مطالعه

در پاسخ به سؤال اول پژوهش که «وضعیت اعتبارات خرد پرداخت‌شده توسط کمیته امداد امام خمینی (ره) به خانوارهای روستایی دهستان نهضت‌آباد چگونه است؟» با بررسی جدول ۳ تحت عنوان «میزان و مبلغ وام دریافتی و فراوانی هر دسته»، می‌توان دریافت که تمرکز اصلی اعطای وام‌ها در این مطالعه بر وام‌های با مبالغ نسبتاً بالا بوده است؛ به طوری که بیشترین فراوانی مربوط به وام ۱۰۰ میلیون تومانی است که ۶۱ نفر معادل ۲۷,۷ درصد از کل نمونه را شامل می‌شود. پس از آن نیز وام‌های ۱۲۰ میلیون تومان و بیشتر با ۱۷,۳ درصد و وام‌های ۶۰ میلیون تومانی با ۱۳,۲ درصد در رتبه‌های بعدی قرار دارند. در مجموع، بیش از نیمی از نمونه (حدود ۵۸ درصد) مبالغی بین ۶۰ تا ۱۲۰ میلیون تومان و بیشتر دریافت کرده‌اند که این مسئله بیانگر سیاست حمایتی معطوف به تخصیص منابع قابل توجه به وام‌گیرندگان بوده و احتمالاً باهدف تقویت طرح‌های خوداشتغالی با ظرفیت اشتغال‌زایی

بالاتر صورت گرفته است.

در سوی مقابل، گروه‌هایی که وام‌هایی با مبالغ پایین‌تر دریافت کرده‌اند (زیر ۲۰ میلیون تومان)، تنها حدود ۲۲ درصد از کل را شامل می‌شوند؛ به عبارتی، سهم وام‌های خرد در این طرح نسبتاً پایین بوده که می‌تواند نشان‌دهنده ناکارآمدی مبالغ پایین در دستیابی به اهداف خوداشتغالی و توسعه اقتصادی باشد یا تغییر رویکرد سیاست‌گذار در اعطای وام‌های مؤثرتر و با ظرفیت بالاتر سرمایه‌گذاری را منعکس کند. در سطح میانی نیز وام‌های ۴۰ و ۸۰ میلیون تومانی با فراوانی ۸,۶ و ۱۱,۴ درصد حضور دارند که سهم آن‌ها در مقایسه با وام‌های بالا کمتر است، اما همچنان بخشی از ساختار توزیعی وام‌ها را تشکیل می‌دهند (جدول ۳). به طور کلی، توزیع فراوانی مبالغ وام دریافتی نشان می‌دهد که تمرکز سیاست‌گذاری کمیته امداد در این منطقه بیشتر بر پرداخت وام‌های نسبتاً بزرگ‌تر به گروه‌های هدف بوده و پرداخت وام‌های خرد در اولویت پایین‌تری قرار داشته است. این الگو می‌تواند بر بازده اقتصادی و کارایی طرح‌های خوداشتغالی مؤثر باشد و در ارزیابی تأثیرات اجتماعی و اقتصادی این تسهیلات باید مورد توجه قرار گیرد.

جدول ۳. میزان و مبلغ وام دریافتی و فراوانی هر دسته

مبلغ وام	فراوانی	درصد
کمتر از ۵ میلیون تومان	۱۲	۵/۵
۵ میلیون تومان	۲۱	۹/۵
۱۰ میلیون تومان	۱۵	۶/۸
۲۰ میلیون تومان	۱۹	۸/۶
۳۰ میلیون تومان	۲۹	۱۳/۲
۴۰ میلیون تومان	۲۵	۱۱/۴
۵۰ میلیون تومان	۶۱	۲۷/۷
۶۰ میلیون تومان و بیشتر	۳۸	۱۷/۳
جمع	۲۲۰	۱۰۰

مأخذ: کمیته امداد امام خمینی (ره) شهرستان رودبار و محاسبات نگارندگان، ۱۴۰۴.

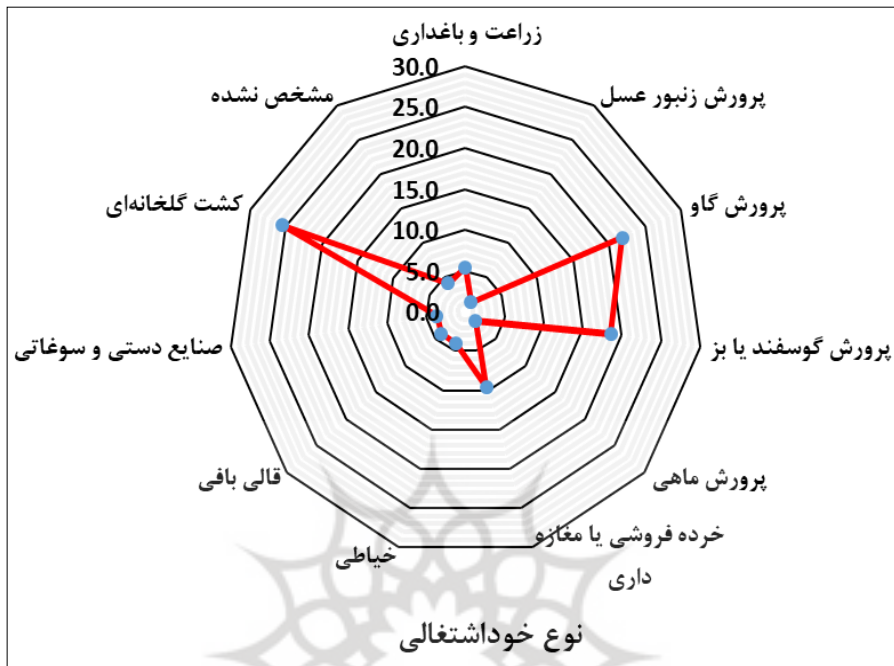
کسب‌وکارهای ایجادشده توسط افرادی که از وام‌های خوداشتغالی کمیته امداد در پاسخ به سؤال دوم پژوهش «وام‌های خوداشتغالی کمیته امداد امام خمینی (ره) چه کسب‌وکارهایی را در بین خانوارهای روستایی ایجاد کرده‌اند؟» به بررسی کسب‌وکارهای ایجادشده توسط افرادی که از وام‌های خوداشتغالی کمیته امداد شهرستان رودبار جنوب استفاده کرده‌اند نشان می‌دهد که ۲۲۰ وام‌گیرنده که اعتبارات خرد کمیته امداد دریافت کرده‌اند را در ۱۰ کسب‌وکار زراعت و باغداری، پرورش زنبورعسل، پرورش گاو، پرورش گوسفند یا بز، پرورش ماهی، خرده‌فروشی یا مغازه‌داری، خیاطی، قالی‌بافی، صنایع دستی و سوغاتی و کشت گلخانه‌ای سرمایه‌گذاری کرده و این کسب‌وکارها را ایجاد نموده‌اند. بر اساس این آمار و اطلاعات بیشترین فراوانی کسب‌وکارها مربوط به ایجاد کشت گلخانه‌ای با ۵۶ نفر و در مرتبه بعدی پرورش گاو ۴۸ نفر و پرورش گوسفند یا بز ۴۱ نفر بوده است. از ۲۲۰ نفری که وام دریافت کرده‌اند ۹ نفر اظهار نشده است (جدول ۴).

جدول ۴. نوع کسب‌وکار و خوداشتغالی / با توجه به وام دریافتی

درصد	تعداد	نوع کسب‌وکار ایجادشده از طریق وام دریافتی
۵/۵	۱۲	زراعت و باغداری
۱/۴	۳	پرورش زنبورعسل
۲۱/۸	۴۸	پرورش گاو
۱۸/۶	۴۱	پرورش گوسفند یا بز
۱/۸	۴	پرورش ماهی
۹/۵	۲۱	خرده‌فروشی یا مغازه‌داری
۴/۱	۹	خیاطی
۴/۱	۹	قالی‌بافی
۳/۶	۸	صنایع دستی و سوغاتی
۲۵/۵	۵۶	کشت گلخانه‌ای (کشت خیار، کشت فلفل دلمه‌ای، کشت گوجه و بادمجون)
۴/۱	۹	اظهارنشده
۱۰۰	۲۲۰	جمع

مأخذ: کمیته امداد امام خمینی (ره) شهرستان رودبار و محاسبات نگارنده گان، ۱۴۰۴.

شکل ۴. نمودار رادار خوداشتغالی و کسب و کارهای ایجادشده توسط وام گیرنده (درصد)

درمجموع، مطالعه وضعیت پرداخت اعتبارات خرد به ۲۲۰ خانوار روستایی وام گیرنده از کمیته امداد امام خمینی (ره) نشان می‌دهد که میزان وام‌ها و نوع تخصیص آن‌ها تنوع قابل توجهی دارد. حدود ۵/۵ درصد از وام گیرندگان که اغلب زنان بوده‌اند، وامی کمتر از پنج میلیون تومان دریافت کردند که عمدتاً در مشاغل نظیر خیاطی و تعمیر طویله دام صرف شده است. همچنین ۹/۵ درصد از نمونه، حدود پنج میلیون تومان برای حمایت از خوداشتغالی دریافت کردند.

وام‌های ده میلیون تومانی توسط ۶/۸ درصد از افراد اخذشده که بیشتر برای خرید دام اختصاص یافته است. وام‌های ۴۰ میلیون تومانی نیز به ۸/۶ درصد از وام گیرندگان پرداخت شده است. در گروه وام‌های بالاتر، ۲۷/۷ درصد از خانوارها بیش از ۱۰۰ میلیون تومان دریافت کردند که این وام‌ها عمدتاً برای راه‌اندازی گلخانه‌ها و کشت محصولات کشاورزی مانند گوجه، کلم و کاهو به کاررفته‌اند.

علاوه بر این، نزدیک به ۱۷ درصد از وام‌گیرندگان از تسهیلات خوداشتغالی جهت احداث گلخانه، پرورش دام (گوسفند، گاو) و پرورش زنبور عسل بهره‌مند شده‌اند. بیشترین فراوانی وام‌ها مربوط به گروه دریافت‌کنندگان وام‌های حدود ۱۰۰ میلیون تومان است که نشان‌دهنده تمرکز کمیته امداد بر حمایت از فعالیت‌های اقتصادی پایدار و توسعه اشتغال در منطقه می‌باشد. شایان‌ذکر است که مبالغ مذکور تقریبی بوده و بخشی از وام به‌عنوان ودیعه نزد کمیته امداد یا بانک پرداخت‌کننده نگهداری می‌شود.

بررسی میزان رضایت وام‌گیرندگان از وام‌های خوداشتغالی کمیته امداد

در این مرحله از پژوهش، در پاسخ به سؤال سوم «میزان رضایت مردم محلی از وام‌های خوداشتغالی کمیته امداد در چه سطحی بوده است؟» به ارزیابی میزان رضایت خانوارهای روستایی دهستان نهضت‌آباد از وام‌های خوداشتغالی ارائه‌شده توسط کمیته امداد امام خمینی (ره)، از دریافت‌کنندگان وام پرسیده شد که سطح رضایت آن‌ها از این تسهیلات چگونه بوده است. برای تحلیل داده‌ها، از آزمون t تک‌نمونه‌ای استفاده گردید.

نتایج تحلیل میانگین عددی نشان داد که سطح رضایت خانوارهای روستایی با میانگین ۳٫۸۹ بالاتر از مقدار معیار ۳ قرار دارد. با توجه به دامنه طیف لیکرت (از ۱ تا ۵)، این میزان رضایت در سطح معناداری ($\alpha=0,05$) بیشتر از عدد معیار ۳ ارزیابی شده و نشان‌دهنده رضایتی در سطح متوسط به بالا در میان روستاییان دهستان نهضت‌آباد نسبت به وام‌های خوداشتغالی کمیته امداد امام خمینی (ره) است.

بر این اساس، می‌توان نتیجه گرفت که میزان رضایت خانوارهای روستایی از تسهیلات پرداختی کمیته امداد شهرستان رودبار در سطح قابل قبولی قرار دارد. نتایج کامل این آزمون در جدول ۵ ارائه شده است.

جدول ۵. وضعیت رضایت افراد وام‌گیرنده از وام‌های خوداشتغالی کمیته امداد

مطلوبیت عددی مورد آزمون = ۳						
متغیر	میانگین	آماره T	معناداری	تفاوت میانگین	فاصله اطمینان ۹۵ درصد	
					حد بالا	حد پایین
وضعیت رضایت از وام‌های پرداختی	۳/۸۹	۶/۹۷۵	۰/۰۰۰	۰/۲۶۴	۰/۱۲	۰/۴۳

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۴

در پاسخ به سؤال چهارم پژوهش، به تحلیل رگرسیون چندمتغیره «شدت تأثیر مبالغ وام‌ها و تسهیلات خرد کمیته امداد امام خمینی (ره) بر اشتغال‌زایی روستاییان» در دهستان نهضت‌آباد شهرستان رودبار جنوب می‌پردازد، نشان‌دهنده تأثیر معنادار و مستقیم مبالغ وام بر میزان خوداشتغالی و به تبع آن رضایت‌مندی خانوارهاست. مطابق جدول تحلیل آماری، کلیه ضرایب دارای سطح معناداری کمتر از ۰,۰۱ بوده که بیانگر اعتبار بالای مدل رگرسیونی و معناداری آماری تمامی متغیرهاست. بررسی ضرایب استاندارد (Beta) در رگرسیون نشان می‌دهد که با افزایش مبلغ وام، تأثیر آن بر متغیر وابسته (خوداشتغالی/رضایت‌مندی) به صورت یکنواخت و صعودی تقویت می‌شود.

در پایین‌ترین سطح وام یعنی کمتر از ۵ میلیون تومان، ضریب تأثیر استاندارد β معادل ۰,۰۹۹ است که با وجود معناداری آماری، از نظر کاربردی تأثیر ناچیزی بر خوداشتغالی دارد. به عبارتی، این سطح از تسهیلات نتوانسته ظرفیت کافی برای ایجاد شغل پایدار و در نتیجه افزایش رضایت خانوارها فراهم آورد. این وضعیت در وام‌های ۵ میلیون تومانی نیز با ضریب β برابر با ۰,۱۰۹ ادامه دارد. به‌طور کلی، وام‌های با مبالغ زیر ۲۰ میلیون تومان از نظر میزان تأثیرگذاری بر اشتغال و رضایت، در سطح حداقلی قرار دارند. تحلیل کیفی پاسخ‌ها نیز مؤید این نکته است که دریافت‌کنندگان این مبالغ صرفاً توانسته‌اند فعالیت‌های بسیار کوچک و ناپایدار اقتصادی مانند خرده‌فروشی یا پرورش محدود ماکیان را شروع کنند که عموماً فاقد اثرگذاری بلندمدت بوده‌اند.

در سطح وام‌های متوسط شامل ۲۰ تا ۶۰ میلیون تومان، ضریب تأثیر استاندارد به‌طور

ملموسی افزایش می‌یابد. برای مثال، ضریب β در وام ۲۰ میلیون تومانی برابر با ۰,۱۲۳، در ۴۰ میلیون تومان برابر با ۰,۲۸۴ و در ۶۰ میلیون تومان به ۰,۳۶۸ می‌رسد. این روند نشان می‌دهد که با عبور از آستانه ۲۰ میلیون تومان، تأثیر وام بر ایجاد خوداشتغالی و ارتقاء معیشت خانوارها به شکل معناداری تقویت شده است. در این سطوح، خانوارها قادر به راه‌اندازی فعالیت‌هایی چون قالیبافی، پرورش دام سبک، یا خیاطی شده‌اند که ضمن تأمین نیازهای معیشتی، رضایت‌مندی نسبی از اثربخشی تسهیلات دریافتی نیز ایجاد کرده‌اند. به بیان دیگر، این سطح از وام‌ها توانسته‌اند گام‌های ابتدایی برای توانمندسازی اقتصادی خانوارهای روستایی فراهم کنند.

اما تأثیر گذارترین بخش وام‌ها مربوط به مبالغ بالای ۶۰ میلیون تومان است. در این بخش، ضریب β به ترتیب برای وام‌های ۸۰، ۱۰۰ و ۱۲۰ میلیون تومان برابر با ۰,۳۸۹، ۰,۴۷۸ و ۰,۴۸۹ بوده که بالاترین سطوح اثرگذاری را نشان می‌دهد. به وضوح مشخص است که وام‌های بالای ۶۰ میلیون تومان، به‌ویژه از ۱۰۰ میلیون به بالا، تأثیر بسیار معنادار و ملموسی بر خوداشتغالی و افزایش درآمد خانوارها داشته‌اند. در این بازه‌ها، خانوارهای روستایی توانسته‌اند فعالیت‌های اقتصادی سودآورتر و ماندگارتری نظیر دامداری صنعتی، احداث گلخانه، یا راه‌اندازی کارگاه‌های تولیدی کوچک را آغاز کنند. این تحولات نه تنها وضعیت اقتصادی خانوارها را بهبود بخشیده، بلکه موجب افزایش سطح رضایت از نهاد حمایت‌کننده یعنی کمیته امداد نیز شده است. به بیان دیگر، نقطه‌ی عطف تأثیر واقعی وام‌های اشتغال‌زایی در رضایت‌مندی خانوارها، از سطح ۶۰ میلیون تومان به بالا محقق شده است. به بیان دیگر، فعالیت‌های اقتصادی ایجادشده با وام‌های خرد (کمتر از ۲۰ میلیون تومان) در بسیاری از موارد ماهیت موقتی داشته و بخشی از آن‌ها پس از گذشت یک تا دو سال دچار رکود یا توقف شده‌اند. در مقابل، فعالیت‌هایی که با وام‌های بالاتر، به‌ویژه بیش از ۶۰ تا ۱۰۰ میلیون تومان، راه‌اندازی شده‌اند نظیر کشت گلخانه‌ای، دامداری نیمه‌صنعتی و کسب و کارهای تولیدی از پایداری بیشتری برخوردار بوده و همچنان در زمان انجام پژوهش فعال بوده‌اند.

این یافته‌ها نشان می‌دهد که صرف ایجاد اشتغال در کوتاه‌مدت نمی‌تواند معیار مناسبی برای موفقیت طرح‌های اشتغال‌زایی باشد، بلکه تداوم و پایداری فعالیت اقتصادی نقش تعیین‌کننده‌ای در افزایش رضایت‌مندی خانوارهای روستایی ایفا می‌کند. نتایج کامل این تحلیل در جدول شماره (۶) ارائه شده است.

جدول ۶. ضرایب شدت و ضعف اثرات مبالغ‌وام‌های دریافتی بر خوداشتغالی افراد دریافت‌کننده

سطح معناداری	T	ضریب غیراستاندارد		ضریب استاندارد	ابعاد
		B	خطای استاندارد	BETA	
۰/۰۰۰	۷۹/۱۲۴	۰/۴۱۲	۰/۰۰۲	-	عرض از مبدأ
۰/۰۰۶	۱۷/۱۹	۰/۰۸۹	۰/۰۰۲	۰/۹۹	کمتر از ۱۰ میلیون تومان
۰/۰۰۶	۲۳/۰۲	۰/۰۹۹	۰/۰۰۲	۰/۱۰۹	۱۰ میلیون تومان
۰/۰۰۵	۳۱/۳۲	۰/۱۵۶	۰/۰۰۳	۰/۱۲۳	۲۰ میلیون تومان
۰/۰۰۵	۴۵/۱۲۳	۰/۱۹۴	۰/۰۰۳	۰/۲۸۴	۴۰ میلیون تومان
۰/۰۰۰	۵۶/۰۱۲	۰/۲۴۱	۰/۰۰۳	۰/۳۶۸	۶۰ میلیون تومان
۰/۰۰۰	۶۶/۳۸۲	۰/۲۴۸	۰/۰۰۴	۰/۳۸۹	۸۰ میلیون تومان
۰/۰۰۰	۷۴/۴۹۵	۰/۳۳۴	۰/۰۰۴	۰/۴۷۸	۱۰۰ میلیون تومان
۰/۰۰۰	۸۶/۰۲۱	۰/۳۹۳	۰/۰۰۵	۰/۴۸۹	۱۲۰ میلیون تومان و بیشتر

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۴ پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

در مجموع، الگوی به دست آمده از این تحلیل رگرسیونی نشان می‌دهد که رابطه‌ای مثبت، مستقیم و تقویت‌شونده بین سطح تسهیلات اشتغال‌زایی و رضایت‌مندی خانوارهای روستایی وجود دارد. یافته‌ها تأکید می‌کنند که سیاست‌های اعطای وام با مبالغ اندک فاقد اثربخشی کافی برای دستیابی به اهداف اشتغال‌زایی و توانمندسازی هستند و لازم است طراحی تسهیلات در چارچوبی هدفمند و با مبالغ بالاتر صورت گیرد تا اثربخشی آن‌ها تضمین شده و میزان رضایت‌مندی دریافت‌کنندگان نیز به سطح مطلوب برسد. این نتایج می‌توانند مبنای مهمی برای بازنگری در سیاست‌های حمایتی نهادهای متولی، به ویژه کمیته

امداد امام خمینی (ره)، قرار گیرند.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر باهدف بررسی میزان رضایت‌مندی خانوارهای روستایی دهستان نهضت‌آباد شهرستان رودبار جنوب از وام‌های اشتغال‌زایی کمیته امداد امام خمینی (ره) انجام شد و نتایج آن نشان‌دهنده اهمیت و تأثیر مثبت این تسهیلات بر وضعیت اقتصادی و اجتماعی روستاییان است. داده‌های به‌دست آمده بیانگر آن است که سطح رضایت از وام‌های پرداختی در حد متوسط تا بالا بوده و این امر نشان‌دهنده پذیرش قابل توجه این نوع حمایت‌ها در میان جامعه هدف است. رضایت بالاتر از معیار تعیین شده و معناداری آماری آن، گواهی بر این است که وام‌های خوداشتغالی نه تنها توانسته‌اند بخشی از نیازهای مالی خانوارها را تأمین کنند، بلکه به رشد احساس رضایت و امیدواری در میان دریافت‌کنندگان نیز منجر شده‌اند. موضوعی که با نتایج بیات و فرضی‌زاده (۱۴۰۳)، قنبری و همکاران (۱۳۹۵) و جلیلیان و محمدی (۱۴۰۱) نیز هم‌خوانی دارد.

یافته‌های رگرسیون چندمتغیره نیز به وضوح نشان می‌دهد که مبلغ وام‌های پرداختی با میزان خوداشتغالی و درآمد روستاییان رابطه مثبت و معنادار دارد. به‌طور مشخص، وام‌های کمتر از ۱۰ میلیون تومان نتوانسته‌اند تأثیر قابل توجهی بر اشتغال ایجاد کنند و این موضوع می‌تواند ناشی از پایین بودن مبلغ وام و عدم پوشش کامل هزینه‌های موردنیاز برای راه‌اندازی یا توسعه کسب‌وکار باشد. وام‌های بین ۲۰ تا ۴۰ میلیون تومان گرچه مقداری اثرگذار بوده‌اند، اما میزان اثر آن‌ها محدود و کمتر از حد انتظار بوده است. در مقابل، وام‌های بالای ۶۰ میلیون تومان توانسته‌اند به‌طور معناداری اشتغال‌زایی و درآمدزایی را افزایش داده و به بهبود کیفیت زندگی خانوارها کمک کنند. براین اساس، یکی از نکات حائز اهمیت در نتایج این پژوهش، مسئله پایداری اشتغال‌های ایجاد شده است. یافته‌ها نشان می‌دهد که اشتغال‌های ایجاد شده الزاماً همگی پایدار نبوده‌اند و تداوم آن‌ها به‌شدت به میزان سرمایه اولیه دریافتی وابسته بوده است. درحالی‌که وام‌های خرد عمدتاً به ایجاد

فعالیت‌های کم‌دوام و معیشتی انجامیده‌اند، وام‌های با مبالغ بالاتر توانسته‌اند زمینه‌ساز شکل‌گیری مشاغل پایدارتر و درآمدزا شوند.

بنابراین، نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد که ارزیابی موفقیت طرح‌های اشتغال‌زایی نباید صرفاً بر مبنای تعداد مشاغل ایجادشده صورت گیرد، بلکه پایداری آن‌ها در بازه زمانی چندساله باید به‌عنوان شاخص اصلی مورد توجه سیاست‌گذاران قرار گیرد. این نتایج اهمیت توجه به مبلغ وام و متناسب‌سازی آن با نیازهای واقعی روستاییان را برجسته می‌کند. نتایج این بخش از پژوهش حاضر در خصوص تأثیر مثبت و معنادار وام‌های اشتغال‌زایی بر بهبود وضعیت اقتصادی خانوارهای روستایی با یافته‌های قبلی و همکاران (۱۳۹۵) همخوانی دارد. در پژوهش ایشان نیز مؤلفه‌های مرتبط با اشتغال پایدار نظیر امنیت شغلی، اقتصاد و درآمد و رضایت از وام در سطح معناداری قابل قبولی ارزیابی شده‌اند که گواهی بر اثربخشی تسهیلات کمیته امداد در توسعه اشتغال پایدار است. همچنین دیگر یافته‌های پژوهش که بیانگر رضایت‌مندی بالای دریافت‌کنندگان وام‌های با مبالغ بالاتر (بیش از ۶۰ میلیون تومان) از میزان اشتغال‌زایی و بهبود معیشت هستند، با نتایج پژوهش شجاعی فرد (۱۳۹۹) تطابق دارد؛ ایشان نیز تأکید کرده‌اند که آماده‌سازی، توسعه فرصت‌های شغلی و پایداری کسب‌وکارها در قالب مدل‌های طراحی‌شده می‌توانند به خودکفایی اقتصادی منجر شوند، مشروط به آنکه منابع مالی کافی تأمین شود.

به‌طور کلی، کمیته امداد امام خمینی (ره) با ارائه وام‌های اشتغال‌زایی توانسته است گام مؤثری در جهت توانمندسازی اقتصادی و کاهش فقر در روستاهای دهستان نهضت‌آباد بردارد. از این رو، پیشنهادهای زیر باهدف بهبود روند حمایت‌های خوداشتغالی و افزایش تأثیرات مثبت و در پی آن رضایت‌مندی خانوارهای روستایی ارائه می‌گردد:

- **افزایش کف مبلغ تسهیلات اشتغال‌زایی:** با توجه به ناکارآمدی وام‌های زیر ۲۰ میلیون تومان در ایجاد اشتغال مؤثر، پیشنهاد می‌شود حداقل مبلغ وام‌ها به گونه‌ای بازنگری شود که امکان راه‌اندازی فعالیت‌های اقتصادی پایدار فراهم گردد
- **تناسب تسهیلات با نوع کسب‌وکار و ظرفیت محلی:** ارائه وام‌ها باید مبتنی بر

طرح‌های توجیهی متناسب با شرایط بومی، ظرفیت‌های منطقه‌ای و مهارت‌های متقاضیان باشد تا از اتلاف منابع جلوگیری شود

- **افزودن پیوست‌های آموزشی و مشاوره‌ای به فرآیند پرداخت وام:** لازم است آموزش‌های مهارتی و مشاوره‌های کسب‌وکار پیش و پس از پرداخت تسهیلات به دریافت‌کنندگان ارائه شود تا بهره‌وری سرمایه‌گذاری‌ها افزایش یابد.
- **ایجاد سیستم نظارت و ارزیابی مستمر:** نظارت منظم بر نحوه هزینه‌کرد وام‌ها و پایش نتایج آن‌ها می‌تواند از انحراف منابع جلوگیری کرده و بازپرداخت‌ها را تضمین نماید.

تعارض منافع

تعارض منافی وجود ندارد.

ORCID

Sirous Ghanbari

[http://orcid.org/0000-0001-5592-](http://orcid.org/0000-0001-5592-9739)

9739

Mahdi Naderianfar

[http://orcid.org/0009-0002-9400-](http://orcid.org/0009-0002-9400-1145)

1145

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

منابع

بیات، فاطمه و فرضی‌زاده، زهرا. (۱۴۰۳)، «ارزیابی طرح‌های اشتغال‌زایی کمیته امداد امام خمینی (ره) با رویکرد توان‌افزایی (سه روستای چمن سلطان، دوزان و سنگ سفید ارامنه در شهرستان الیگودرز)»، *نامه انسان‌شناسی*، ۲۰(۳۷)، ۳۵-۱۳.

جلیلیان، نسرين و محمدی، یاسر. (۱۴۰۱)، «نقش تسهیلات کمیته امداد امام خمینی (ره) بر معیشت پایدار زنان روستایی سرپرست خانوار در استان کرمانشاه»، *اقتصاد فضا و توسعه روستایی*، ۱۱(۴۱)، ۱۳۸-۱۲۳. DOI: 20.1001.1.23222131.1401.11.41.7.4

دهقان، محمد؛ موسوی، سید نعمت‌اله؛ زارع، ابراهیم و بذرافشان، محمد. (۱۴۰۱)، «شاخص‌های فقر در بین خانوارهای تحت پوشش حمایتی کمیته امداد امام خمینی (ره): رویکرد چندبعدی رفاه اجتماعی»، *رفاه اجتماعی*، ۲۲(۸۶)، ۳۵۱-۳۱۳. DOI: 20.1001.1.17358191.1401.22.86.9.9

شجاعی‌فرد، علی. (۱۳۹۹)، «توانمندسازی و ایجاد اولویت‌های اقتصادی کسب‌وکارهای متوسط کشاورزی در مددجویان مورد حمایت کمیته امداد امام خمینی (ره)»، *تحقیقات اقتصاد کشاورزی*، ۱۲(۴۸)، ۲۶۲-۲۴۳. DOI: 20.1001.1.17358191.1401.12.48.262-243

شیروانیان، عبدالرسول. (۱۳۹۹)، «تأثیر تغییر سیاست‌های یارانه‌ای بر فقر غذایی در جامعه روستایی استان فارس در فاصله سال‌های ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۳»، *فصلنامه روستا و توسعه*، ۲۳(۱)، ۱۵۰-۱۱۹. DOI: 10.30490/rvt.2020.253771.0

عنابستانی، علی‌اکبر و محمودی، حمیده. (۱۳۹۸)، «تحلیل اثر وام‌های کمیته امداد امام خمینی بر اشتغال پایدار روستاییان (مطالعه موردی: شهرستان مشهد)»، *اقتصاد فضا و توسعه روستایی*، ۸(۲۹)، ۱۵۰-۱۲۹.

قاسمی، مریم و یاراحمدی، میترا. (۱۳۹۹)، «بررسی نقش صندوق کارآفرینی امید در توسعه کسب‌وکارهای خرد در نواحی روستایی (مطالعه موردی: روستاهای شهرستان کاشمر)»، *جامعه‌شناسی اقتصادی و توسعه*، ۹(۱)، ۲۴۲-۲۱۹. DOI: 20.1001.1.232224371.1399.9.1.242-219

قنبری، یوسف و نوری، راضیه. (۱۳۹۶)، «ارزیابی تأثیر اعتبارات خرد کمیته امداد بر ماندگاری جمعیت در نواحی روستایی (مطالعه موردی: شهرستان خمین)»، *پژوهشنامه اقتصادی*، ۱۷(۶۵)، ۱۹۸-۱۷۷. DOI: 10.22054/joer.2017.7850

تحلیل میزان رضایت‌مندی خانوارهای روستایی از وام‌های...؛ قنبر یو نادریان‌فر | ۲۳۵

قنبری، یوسف؛ نوری، راضیه و غفورزاده، حسین. (۱۳۹۵)، «ارزیابی نقش کمیته امداد امام خمینی در توسعه اشتغال پایدار روستاها»، *اقتصاد اسلامی*، ۱۶(۶۴)، ۱۴۶-۱۱۷.

محترم، سمیه؛ محبوبی، محمدرضا و عبدالله‌زاده، غلامحسین. (۱۳۹۷)، «تعیین‌کننده‌های موفقیت مددجویان کارآفرین در طرح‌های اشتغال‌زای کشاورزی کمیته امداد امام خمینی (ره) در استان گلستان»، *رفاه اجتماعی*، ۱۸(۶۸)، ۲۵۹-۲۲۵.

محمدی، علیرضا؛ آمار، تیمور و مولایی هاشجین، نصرالله. (۱۴۰۱)، «بررسی رابطه سیاست‌های کمیته امداد امام (ره) و شاخص‌های توانمندسازی اقتصادی خانوارهای زیرپوشش روستایی: مطالعه موردی ناحیه مرکزی استان گیلان»، *مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی*، ۱۷(۳)، ۵۷۲-۵۶۳. ۲۰، ۱۰۰۱، ۱، ۲۵۳۸۵۹۶۸، ۱۴۰۱، ۱۷، ۳، ۱، ۵. DOI: 10.22059/ijaedr.2019.275809.668721

محمدی، علیرضا؛ آمار، تیمور و مولایی هاشجین، نصرالله. (۱۳۹۸)، «بررسی نقش سیاست‌های کمیته امداد امام (ره) در توانمندسازی اجتماعی خانوارهای زیرپوشش روستایی (مطالعه موردی: ناحیه مرکزی استان گیلان)»، *تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران*، ۵۰(۳)، ۵۷۷-۵۹۳. DOI: 10.22059/ijaedr.2019.275809.668721

References

- Shirvanian, A. R. (2020). The impact of changes in subsidy policies on food poverty in the rural communities of Fars province between 2008 and ۲۰۱۴. *Rural and Development Quarterly*, ۲۳(۱), ۱۱۹-۱۵۰. DOI: 10.30490/rvt.2020.253771.0
- Dehghan, M., Mousavi, S. N., Zare, E., & Bazrafshan, M. (2022). Poverty indicators among households supported by Imam Khomeini Relief Foundation: A multidimensional social welfare approach. *Social Welfare*, 22(86), 313-351. DOI: 10.1001.1.17358191.1401.22.86.9.9
- Shojaifard, A. (2020). Empowerment and creation of economic priorities for medium-sized agricultural businesses among the supported clients of Imam Khomeini Relief Foundation. *Agricultural Economics Research*, ۱۲(۴۸)، ۲۴۳-۲۶۲. ۲۰، ۱۰۰۱، ۱، ۲۰۰۸۶۴۰۷، ۱۳۹۹، ۱۲، ۴۸، ۱۲، ۸
- Mohammadi, A., Amar, T., & Molaei Heshjin, N. (2019). Investigating the role of Imam Khomeini Relief Committee policies in social empowerment of supported rural households: A case study of the central region of Gilan Province. *Iranian Journal of Agricultural Economics and Development Research*, 50(3), 577-593. DOI: 10.22059/ijaedr.2019.275809.668721

- Mohtaram, S., Mahboubi, M. R., & Abdollahzadeh, G. (2018). Determinants of success for entrepreneurial beneficiaries in agricultural employment projects of Imam Khomeini Relief Committee in Golestan Province. *Social Welfare*, 18(68), 225–259.
- Ghanbari, Y., & Noori, R. (2017). Evaluating the impact of microcredits from the Imam Khomeini Relief Committee on population retention in rural areas (Case study: Khomein County). *Economic Research Journal*, ۱۷(۶۵), ۱۷۷–۱۹۸. DOI: 10.22054/joer.2017.7850
- Ghanbari, Y., Noori, R., & Ghafoorzadeh, H. (2016). Evaluation of the role of the Imam Khomeini Relief Committee in the development of sustainable rural employment. *Islamic Economics*, 16(64), 117–146.
- Anabestani, A. A., & Mahmoudi, H. (2019). An analysis of the effect of Imam Khomeini Relief Committee loans on sustainable rural employment (Case study: Mashhad County). *Spatial Economics and Rural Development*, 8(29), 129–150.
- Jalilian, N., & Mohammadi, Y. (2022). The role of Imam Khomeini Relief Committee's facilities in sustainable livelihoods of rural female-headed households in Kermanshah Province. *Spatial Economics and Rural Development*, 11(41), 123–138. DOI: 20.1001.1.23222131.1401.11.41.7.4
- Mohammadi, A., Amar, T., & Molaei Heshjin, N. (2022). Investigating the relationship between Imam Khomeini Relief Committee's policies and economic empowerment indicators of rural supported households: A case study of the central region of Gilan Province. *Human Settlements Planning Studies*, 17(3), 563–572. DOI: 20.1001.1.25385968.1401.17.3.1.5
- Ghasemi, M., & Yarahmadi, M. (2020). Investigating the role of Omid Entrepreneurship Fund in the development of micro-businesses in rural areas (Case study: Villages of Kashmar County). *Economic and Development Sociology*, 9(1), 219–242. DOI: 20.1001.1.23224371.1399.9.1.10.3
- Bayat, F., & Farzizadeh, Z. (2024). Evaluation of Imam Khomeini Relief Committee's employment plans with an empowerment approach (Case study: Chaman Sultan, Dozan, and Sang-e Sefid Arameneh villages in Aligoudarz County). *Nameh-ye Ensanshenasi, Anthropology Letter*, 20(37), 13–35.
- Narayan, D. (2005). *Measuring Empowerment: Cross-Disciplinary Perspectives*. Washington, DC: World Bank.
- Becker, G. S. (1993). *Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis with Special Reference to Education* (3rd ed.). Chicago: University of Chicago Press.

- Chambers, R. (1983). *Rural Development: Putting the Last First*. London: Longman.
- Coleman, J. S. (1990). *Foundations of Social Theory*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Todaro, M. P., & Smith, S. C. (2015). *Economic Development* (12th ed.). Boston: Pearson Education.
- Yemelyanov, O., Petrushka, T., Symak, A., Trevoho, O., Turylo, A., Kurylo, O., Danchak, L., Symak, D., & Lesyk, L. (2020). Microcredits for sustainable development of small Ukrainian enterprises: Efficiency, accessibility, and government contribution. *Sustainability*, 12(16), 6184. <https://doi.org/10.3390/su12166184>
- Moneris, F. J. L. (2018). *Microcredits: Indicators and socio-economic impact* (Bachelor's thesis, Degree in Finance and Accounting). [Institution not specified].
- Hellemont, O. V. (2019). *Microcredits: An efficient tool for poverty alleviation?* (Master's thesis, Louvain School of Management, Université catholique de Louvain). Prom. Desmet, C. <http://hdl.handle.net/2078.1/thesis:19096>

استناد به این مقاله: قنبری، سیروس، نادریان‌فر، مهدی. (۱۴۰۴). تحلیل میزان رضایت‌مندی خانوارهای روستایی از وام‌های اشتغال‌زایی کمیته امداد امام خمینی (ره) (مطالعه موردی: روستاهای دهستان نهضت آباد شهرستان رودبار جنوب)، فصلنامه علوم اجتماعی، ۳۲ (۱۰۹)، ۲۰۵-۲۳۷. DOI: 10.22054/qjss.2026.86224.2892

Social sciences is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License...